

"El monestir de les Avellanes ha sobreviscut 850 anys perquè s'ha arrelat a l'entorn"

Dc, 24/02/2016 per Catalunya Religió

(Glòria Barrete –CR) L'1 de febrer de 1166 se signa l'acta de fundació del [Monestir de les Avellanes](#). Fundat a l'actual ermita de Sant Cap, dalt de Vilanova de la Sal, per la comunitat de [monjos premonstratencs](#), canonges regulars que seguien la Regla de Sant Agustí i fundats per Sant Norbert, i promogut pels Comtes d'Urgell, el 30 de setembre del mateix any es trasllada a l'actual emplaçament per una qüestió de facilitats en l'abastament d'aigua, terres de conreu i per ser un lloc privilegiat. Enguany se [celebren 850 anys](#) del Monestir de les Avellanes, i *CatalunyaReligió.cat* ha parlat amb el seu director, **Robert Porta**, per conèixer la història d'un indret "que ha evolucionat al llarg de vuit segles al ritme del país".

Durant l'Edat Mitjana el monestir administra els Comtats d'Urgell, té propietats a diferents llocs –fins i tot a Mallorca– i l'abat funciona com un senyor feudal, amb jurisdicció pròpia dins els seus territoris, i amb vassalls de les poblacions i amb delmes. El fet de ser una comunitat premonstratenca fa que el monestir també compleixi una funció religiosa i espiritual. "Són predicadors i alhora tenen en propietat les esglésies on van els monjos a predicar". També té un paper fonamental en la cultura popular i religiosa, a través de la custòdia de relíquies i devocionaris. "Aquí tenien la relíquia de la Santa Sandàlia i el Sant Cap que, tot i estar desaparegudes avui dia, tenen molts devots entre la gent del territori".

Arribat el segle XVIII el monestir s'intentarà eliminar diverses vegades per part dels poders del rei, i és per aquella època quan es traslladen al monestir un conjunt de monjos que formen una escola històrica d'erudits. "Són monjos que han passat per la Universitat de Cervera i es dediquen a temes d'historiografia eclesialstica". Dins la Il·lustració catalana ells són un focus molt destacat i fan molta història de l'Església, la pròpia història del monestir, i es dediquen a introduir corrents auxiliars del que serà la historiografia moderna. Del monestir de les Avellanes i d'aquesta fornada de monjos sortirà el primer arqueòleg de

Catalunya, o referents de l'arxivística que transcriuen un gran nombre d'arxius, de diplomàtica, o inclús de paleografia.

Durant els anys de la desamortització, el monestir canvia totalment la seva funció i la seva propietat. Marxa la família premonstratenc i el monestir passa a mans particulars que en faran usos sobretot d'explotació dels seus béns i especulació. "Es vendran la majoria de béns patrimonials de la casa, els propietaris per exemple faran passar la carretera per aquí, que avui està a tocar del monestir, o es produirà el cas més emblemàtic, el de la venda dels sepulcres dels Comtes d'Urgell, que avui estan a Nova York".

Per casualitats de la vida i la història, l'any 1910 als maristes els cremen la casa de Sant Andreu de Palomar a Barcelona durant la Setmana Tràgica i troben que el monestir de les Avellanes està en venda; el compren i canvien els usos perquè sigui una casa de formació marista, "convertint-se en un dels seminaris maristes més importants", fins l'any 1994, moment en que el seminari es tanca. Serà a partir del 1997 quan es repensarà el model fins arribar a l'actual, "el d'un monestir de portes obertes".

El binomi entre el turista i l'espiritualitat

Els [Germans Maristes](#) aposten per obrir el monestir als visitants, oferint serveis com l'hostatgeria per facilitar l'estada. "Molts monestirs decideixen que, reduint-se el número de membres de la comunitat, han d'obrir-se i fer hostatgeria, un model monacal molt antic". Ho fan sabent que el monestir a la comarca és un lloc emblemàtic i que, com l'espiritualitat parteix de la pròpia identitat del monestir, "la convivència entre hostaleria formal i monestir no seria cap problema. És un tipus de congregació religiosa molt oberta i es dona ben fàcilment la convivència entre el turista i la comunitat".

A Catalunya pel món marista el monestir és conegut com la seva casa pairal, aquí s'enterren tots els germans maristes, i la major part dels germans actuals s'han format en aquesta casa. A part de les pasques joves es fan altres trobades de relleu, "com cursos de formació de professorat, o recessos d'equips directius, la gràcia d'això és que és totalment compatible la tasca de la Institució amb obrir el monestir a la gent de fora".

Actualment a Avellanes hi ha 19 germans que es divideixen en dues comunitats. Una comunitat històrica –que hi és des dels inicis, la de Santa Maria– que compta amb els germans més grans que porten la finca, cuiden els jardins i també la infermeria; l'altra comunitat és la de la casa d'espiritualitat, "que va néixer amb el projecte actual i que té la funció precisament de l'acollida". Una de les coses que fan aquests germans, per exemple, són les visites guiades als visitants.

"L'espiritualitat marista és molt mariana i l'hoste quan arriba el primer que troba és molta llibertat. La persona que ve aquí es pensa que ha d'estar en silenci durant els àpats i es troben amb persones molt obertes, persones dedicades a l'educació d'infants i joves". L'únic que se li demana a la gent que ve a la [casa d'espiritualitat](#) és compartir taula, alhora que es poden compartir lliurement pregàries, l'Eucaristia, o demanar als germans compartir moments. "Hi ha molta vinculació amb l'entorn, l'espiritualitat vinculada amb la natura, el silenci, l'entorn que ofereix Avellanes, i l'espiritualitat mariana, l'essència del món marista".

Una aposta ferma per ser referent cultural

I sense oblidar els orígens culturals i intel·lectuals que va albergar el monestir en els seus inicis, Avellanes compta, com a element destacable, amb l'Arxiu Gavin. Des de l'any 2008 tenen dins la secció d'[Arxius i Biblioteca](#) l'Arxiu Gavin, del centre de documentació i cultura popular i religiosa de Catalunya. La Unesco en el seu moment el va declarar l'arxiu particular més gran d'Europa, amb 4 milions de documents, i un dels fons més destacats i coneguts és el d'inventari d'esglésies de Catalunya, que té 250.000 fotografies de tots els edificis religiosos de Catalunya de culte catòlic.

També des de l'octubre de 2015 compta amb un [nou orgue](#) instal·lat a l'església del monestir, provinent de la casa marista de Varennes-sur-Allier, a França, molt a prop de la ciutat de Vichy, i des de fa prop de sis anys se celebren les [Jornades Internacionals d'Història de l'Església i la religiositat](#). Però a banda d'altres monestirs catalans com Poblet, Santes Creus i inclús Montserrat, les Avellanes no s'ha erigit encara com a centre cultural i espiritual de referència més enllà de la comarca i del món marista. Porta al·ludeix a la manca de suport dels poders fàctics: "Avellanes va ser del comtat d'Urgell, desaparegut al segle XV, i contràriament a Poblet, Santes Creus o Montserrat, no ha tingut al llarg de la història la protecció del poder triomfant". Porta afirma que si Avellanes ha sobreviscut al llarg de 850 anys "és perquè s'ha quedat molt arrelat al seu entorn".

Un repic de campanes [va obrir dissabte](#) la commemoració institucional dels 850 anys del monestir de les Avellanes. L'acte central d'un seguit d'activitats programades al llarg d'aquest 2016 i que posen de relleu el ressò religiós, cultural i històric d'aquest símbol de la comarca de la Noguera, que fa més de cent anys que gestionen els germans maristes.

El reconeixement de la funció espiritual i religiosa d'Avellanes, reconeix Porta, "és un treball que estem intentant recuperar per estirar aquest fil i situar el monestir en el lloc de la història que li pertoca".